

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 30 mars 1897, kl. 3 e. m.

*Andra Kammarens fjerde tillfälliga utskotts utlåtande n:o 2,
i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl.
Maj:t i fråga om sådan ändring i krigsskolans under-
visningsplan, att den ej hindrar regementsmötenas för-
läggande till en tidigare del af året.*

Vid 1896 års riksdag väcktes inom Andra Kammaren dels af herrar *M. Dahn* och *J. Bengtsson* i Gullåkra samt dels af herr *O. Larsson* i Mörtlösa m. fl. motioner, uti hvilka framhöllos, att slutet af augusti månad samt september månad ur jordbrukets synpunkt skulle beträffande de mera spanmålsproducerande delarne af riket vara en synnerligen olämplig tidpunkt för arméns vapenöfningar, hvadan motionärerna hemstälde om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om bestämmande af förändrad tid för de s. k. regementsmötenas hållande.

Kammarens fjerde tillfälliga utskott utvecklade uti ett den 27 februari 1896 afgifvet utlåtande de svåra ekonomiska olägenheter, som den nuvarande tiden för regementsmötena medförde för jordbrukarne i de sydsvenska slättbygderna, uttalade tillika den förhoppning, att regeringen, upp-

märksamgjord på sagda förhållanden, skulle söka att, såvidt sådant med de militära intressena vore förenligt, åvägabringa en lycklig lösning af den för en stor del af landets jordbruksbefolkning viktiga frågan, samt hemställde om skrifvelse med anhållan, det tacktes Kongl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida icke, utan *allt för stort men* för härens fältmessiga utbildning, regementsmötena vid infanteriet och kavalleriet inom de hufvudsakligen spanmålsproducerande delarne af södra och det s. k. mellersta Sverige från och med år 1897 skulle kunna utsättas så tidigt, att de kunde avslutas omkring midten af augusti månad.

Efter en längre diskussion, hvarunder de fleste talare instämde med utskottet, biföll Andra Kammaren den 7 mars utan votering utskottets hemställan.

Första Kammarens andra tillfälliga utskott, som härefter fick ärendet till sig hänvisadt, instämde i Andra Kammarens yttrande, att ärendets vikt kräfde ett omsorgsfullt öfvervägande af möjligheten att samtidigt tillgodose de olikartade civila och militära intressena, och betonade önskvärdheten af att jordbrukets behof af arbetskrafter under den brådaste skördetiden beaktades, men uttalade tillika, att vid ordnande af härens öfningar dess fältmessiga utbildning för sin höga uppgift att i farans stund värna fädesneslandet i första rummet borde tillgodoses, hvadan utskottet hemställde, att Andra Kammarens beslut endast i så måtto måtte af Första Kammaren biträdas, att i skrifvelse anhölles, det Kongl. Maj:t tacktes taga under öfvervägande, huruvida den ifrågasatta förändringen i tiden för de åsyftade regementsmötenas hållande kunde ske *utan men* för härens fältmessiga utbildning.

Denna utskottets hemställan blef af Första Kammaren bifallen, och, efter det jemväl Andra Kammaren biträdt beslutet, blef skrifvelse i enlighet dermed den 7 maj till Kongl. Maj:t aflåten.

Sedan med föranledande af denna skrifvelse yttranden inforrats från en del högre militära myndigheter, samt t. f. chefen för generalstaben i ärendet afgifvit utlåtande, föredrogs skrifvelsen den 27 november inför Kongl. Maj:t, dervid beslöts, att skrifvelsen icke skulle till vidare åtgärd föranleda.

Nu har herr *O. Larsson* i Mörtlösa uti en till utskottet remitterad motion, n:o 158, lemnat kammaren tillfälle att taga del af hvad såväl t. f. generalstabschefen som chefen för kongl. krigsskolan i ärendet anfört; och har motionären af dessa anföranden, till hvilka utskottet tillåter sig att hänvisa, trott sig finna, att orsaken till bibehållandet af den för landt-

bruket i södra och det s. k. mellersta Sverige så synnerligen menliga öfningstiden förnämligast skulle härleda sig från organisationen af krigsskolan.

I anledning deraf har motionären föreställt sig, att, då Riksdagen vid fjerde hufvudtitelns behandling beslutit anhålla, det Kongl. Maj:t tacktes förelägga Riksdagen förslag till en ny stat för krigsskolan å Karlberg, Kongl. Maj:t i samband med uppgörandet af den nya staten lämpligen kunde föranstalta om en ingående undersökning genom sakkunniga personer, huruvida icke undervisningen vid nämnda krigsskola kunde så ordnas, att densamma icke lade hinder i vägen för regementsmötenas hållande något tidigare än nu vore fallet, hvadan alltså motionären hemställt, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, det tacktes Kongl. Maj:t taga under öfvervägande, huruvida icke sådan ändring i krigsskolans undervisningsplan må kunna åvägabringas, att densamma icke vidare må lägga hinder i vägen mot regementsmötenas utsättande så tidigt, att de kunde afslutas omkring midten af augusti månad.

Innan utskottet går att afgifva sitt utlåtande öfver föreliggande motion, torde ur densamma här böra meddelas, hurusom t. f. generalstabschefen afslutat sitt mycket omständliga utlåtande med att i underdånighet förklara:

»att då den nuvarande tidsindelningen för och ordningsföljden mellan härens särskilda möten, skolor och öfningar är uppgjord under omsorgsfullt afvägande af de militära krafven å ena sidan och landtbruksintresset å den andra, hvarvid behörig hänsyn tagits till landets i dess helhet och delvis äfven de olika landsdelarnas näringslif, i den mån sådant utan åsidosättande af de militära öfningarnas hufvudsyfte kunnat ske, skulle en ändring af denna tidsindelning, på sätt Riksdagen ifrågasatt, uteslutande tillgodose åkerbrukarnes personliga intressen med åsidosättande af regementsmötenas hufvudsyfte;

»att omsorgen om härens utbildning för sin uppgift fordrar dels en systematisk och följdriktig anordning af utbildningsväsendet inom hären i dess helhet, på det den enskilde mannen, från rekryten till krigsskoleeleven må varda nöjaktigt förberedd för sitt värf, dels samtidighet vid alla vapenslag för de möten, hvilkas hufvudsyfte är *truppförbandens* utbildning såväl formelt som genom fältmessiga tillämpningsöfningar;

»att vexling af mötestider för vissa delar af hären under olika år skulle medföra en så afsevärd rubbning i utbildningens systematiska bedrivande, att deraf en otillbörlig tillbakagång i duglighet skulle följa;

»att en tillbakaflyttning af regementsmötena från förhösten till sommaren skulle hafva till följd

»dels ett uppgifvande af sådana tillämpningsöfningar för de olika truppförbanden vid infanteriet och kavalleriet, hvilka förtjena benämningen *fältmessiga*, hvarjemte de vrångbilder af tillämpningsöfningar, som möjligen skulle med tillhjälp af i allt fall öfver höfvan stora skadeersättningar komma att framställas, endast skulle leda till att förvilla den militära uppfattningen hos alla och det taktiska omdömet hos befälet samt dertill, genom den åstadkomna förstörelsen af växande säd, derest någon grad af fältmessighet någonstädes eftersträfvades, såväl skada näringslivet som väcka afvoghet mot de militära öfningarna,

»dels förhindra en eftersträfvad utveckling af truppförbandens vid fältartilleriet hittills varande utbildning och

»dels medföra en försämring af den utbildning, som det omsider blifvit möjligt att bibringa icke blott härens menige rekryter, utan ock dess officersaspiranter under tiden för deras krigsskolekurs; samt

»att, till följd häraf, den af Riksdagen ifrågasatta åtgärden icke kan vidtagas, utan att härens utbildning förlorar den ringa grad af fältmessighet, som det är möjligt att under 3 veckor årligen bibringa den, och utan att den vid 1892 års urtima riksdag beslutade s. k. förbättrade härordningens hufvudsyfte — att 'utbildas för sin höga uppgift att i farans stund värna fäderneslandet' — åsidosättes.»

Af denna förklaring, hvilken väl får antagas hafva varit bestämmande för regeringens beslut med afseende å ofvanomförmälda riksdagsskrifvelse, finner utskottet uppenbarligen framgå, att den af Riksdagen åstundade ändring af tiden för vissa regementsmöten ur militär synpunkt ansetts skola medföra *väsentligt* men för härens fältmessiga utbildning samt en mängd olägenheter af hvarjehanda slag, deribland den, som afsåge rubbning i krigsskolekursen, vore af jmförelsevis underordnad betydelse.

Medan utskottet alltjemt vidhåller den uppfattning, att nuvarande mötestiderna för jordbruket i södra och det s. k. mellersta Sveriges slättbygder medföra olägenheter, hvilka äro synnerligen beaktansvärda och

vida större än t. f. generalstabsschefen tyckes hafva insett, kan utskottet till följd af ofvanberörda förklarings innehåll icke föreställa sig, att en ändring i krigsskolans undervisningsplan skulle i och för sig kunna i någon väsentlig mån undanrödja hindren för mötestidernas ändring, hvadan utskottet, som fortfarande vågar hysa den förhoppning, att regeringen, i den mån sådant är möjligt, skall söka tillmötesgå Riksdagens önsksningar i förevarande fall, icke kan biträda motionärens framställning utan finner sig böra hemställa,

att motionen icke må till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 26 mars 1897.

På utskottets vägnar:

T. ZETTERSTRAND.

Reservation

af herrar *J. Hjelmérus* och *C. E. Johansson* i Berga:

»Då enligt vår mening de skäl, hvilka anförts såväl af Andra Kammarrens tillfälliga utskott n:o 4 i sitt utlåtande n:o 4 af den 27 februari 1896 som ock af Riksdagen uti sin till Kongl. Maj:t aflåtna underdåniga skrifvelse n:o 51 af den 7 maj samma år angående regementsmötenas utsättande så tidigt, att de kunna afslutas omkring midten af augusti månad, fortfarande gälla, och då vi anse, att de öfningar, som för krigsskolans elever årligen anordnas tillsammans med afdelningar ur Stockholms garnison omedelbart före regementsmötenas början, lätteligen kunna utan skada för elevernas utbildning förläggas till våren eller försommaren, så hafva vi ej kunnat instämma uti den mening, som utskottet för sin del omfattat, utan i stället yrkat bifall till den föreliggande motionen.»